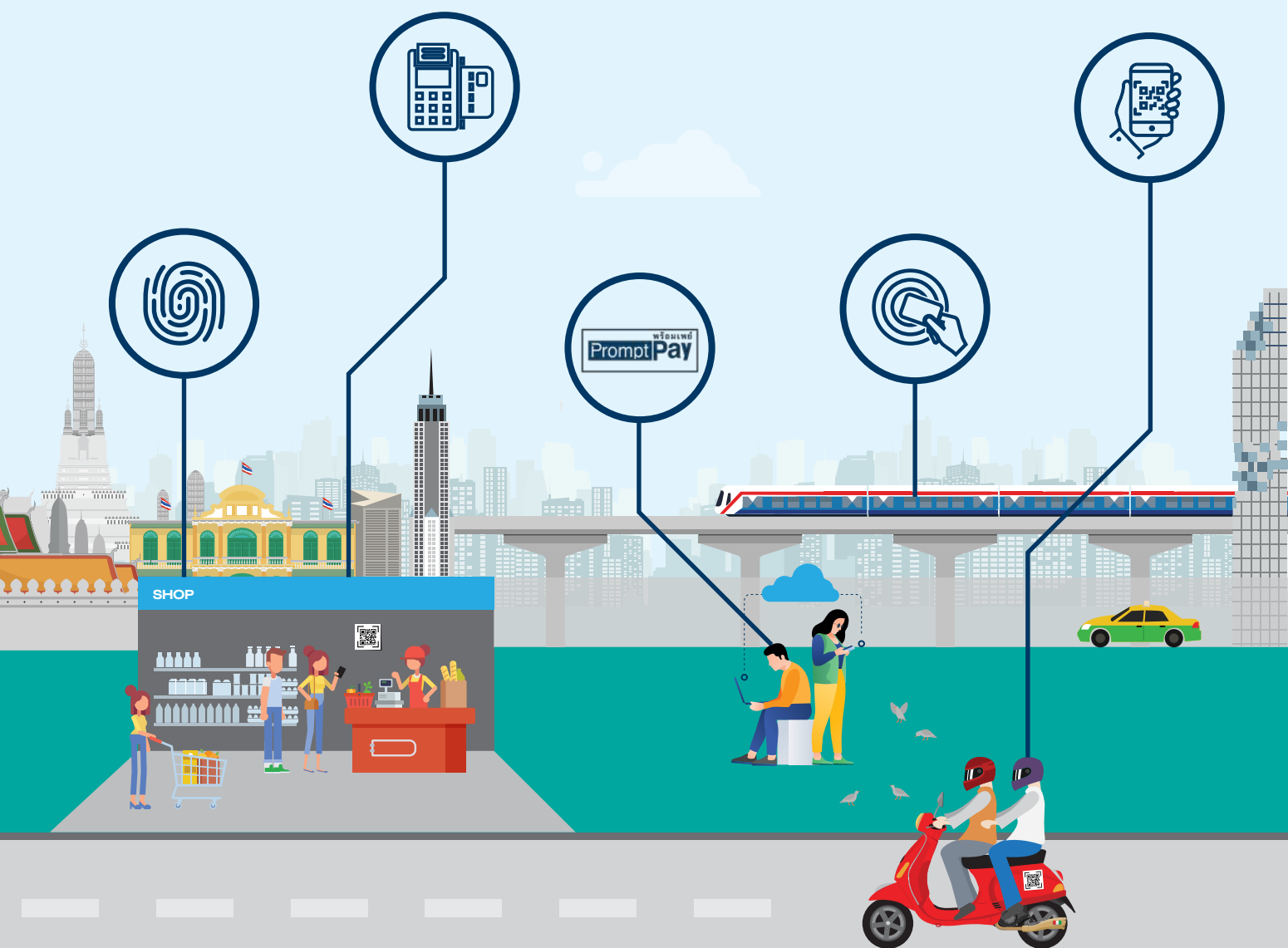

ธนาคารแห่งประเทศไทย

แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน

ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562-2564)

ธนาคารแห่งประเทศไทย

แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน

ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562-2564)

VISION

Digital Payment เป็นทางเลือกหลักในการชำระเงิน
ภายใต้ระบบการชำระเงินที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย ต้นทุนต่ำ
ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ

สารบัญ

5

ความสำคัญของแผนกลยุทธ์
ระบบการชำระเงิน

8

การประเมินสภาพแวดล้อม
และความท้าทาย

22

กรอบการพัฒนาภายใต้
แผนกลยุทธ์ระบบ
การชำระเงิน ฉบับที่ 4

30

ด้านที่ 1
การพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐานการชำระเงิน
ที่เชื่อมโยงกัน
(Interoperable
Infrastructure)

36

ด้านที่ 2
การส่งเสริมนวัตกรรม
และบริการชำระเงิน
(Innovation)

42

ด้านที่ 3
การส่งเสริมการเข้าถึง
และการใช้บริการชำระเงิน
(Inclusion)

46

ด้านที่ 4
การกำกับดูแลและ
การบริหารความเสี่ยง
(Immunity)

52

ด้านที่ 5
การพัฒนาข้อมูล
การชำระเงิน
(Information)

56

ระบบการชำระเงิน
ของประเทศไทยในอนาคต

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ความสำคัญ ของแผนกลยุทธ์ ระบบการชำระเงิน

ความสำคัญของแผนกลยุทธ์ ระบบการชำระเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในฐานะผู้กำหนดนโยบายด้านการชำระเงิน ได้ผลักดันให้ระบบการชำระเงินของประเทศไทยมีประสิทธิภาพ มั่นคง ปลอดภัย มาอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการผ่านแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงินที่มีการจัดทำมาแล้ว 3 ฉบับ ซึ่งแต่ละฉบับมีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2545 - 2547) : วางรากฐานด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและมาตรฐานที่สำคัญของระบบการชำระเงิน ได้แก่ การจัดตั้งบริษัท เนชั่นแนล โอทีเอ็มเอ็กซ์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทผู้พัฒนาและดูแลโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินของภาคเอกชนที่รองรับบริการโอนเงินข้ามธนาคาร การทำมาตรฐานกลางการชำระเงินด้วยบาร์โค้ด ช่วยให้การชำระใบแจ้งหนี้สะดวกขึ้น ลดต้นทุนของภาคธุรกิจ รวมถึงการพัฒนาโครงการ ASEANPay เพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงการโอนเงินรายย่อยผ่านระบบเอทีเอ็มระหว่างประเทศในอาเซียน (Asian Payment Network : APN) เป็นต้น

ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2548 - 2553) : ผลักดันการให้บริการชำระเงินที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย ภายใต้กฎเกณฑ์และการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การผลักดันพระราชบัญญัติการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551 เพื่อการกำกับดูแลผู้ให้บริการระบบการชำระเงินให้มีความปลอดภัย น่าเชื่อถือ และการพัฒนาระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพ เพื่อลดต้นทุนการจัดการเช็ค เป็นต้น

ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555 - 2559) : ส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการชำระเงินเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจของทุกภาคส่วน ได้แก่ การยกระดับความปลอดภัยในการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดให้ธนาคารเปลี่ยนบัตรเดบิตและบัตรเอทีเอ็มแบบแถบแม่เหล็กเป็นชิปการ์ด และการพัฒนามาตรการลดความเสี่ยงในการชำระดุล (settlement risk) ในระบบบาทเนต เป็นต้น

ผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงินทั้ง 3 ฉบับก่อนหน้านี้ ได้ช่วยให้ระบบการชำระเงินของไทยมีประสิทธิภาพ มั่นคงปลอดภัย สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

เพื่อให้การพัฒนาการชำระเงินของประเทศในระยะต่อไปมีความต่อเนื่อง จากแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงินฉบับก่อนหน้า และแผนยุทธศาสตร์ของประเทศที่สำคัญ ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ หรือ National e-Payment Master Plan¹ รวมถึงเพื่อให้ระบบการชำระเงินของไทยก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีความมั่นคงปลอดภัยได้มาตรฐานสากล และมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้ประเทศไทย

¹ National e-Payment Master Plan เป็นแผนยุทธศาสตร์ของประเทศที่กระทรวงการคลังและ ธปท. ได้ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้น ตั้งแต่ช่วงปี 2558 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินและส่งเสริมการใช้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ในทุกภาคส่วนอย่างครบวงจร ซึ่งประกอบด้วย 5 โครงการสำคัญ ได้แก่ (1) โครงการระบบพร้อมเพย์ (2) โครงการขยายการใช้บัตร (3) โครงการระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (4) โครงการ e-Payment ภาครัฐ (5) โครงการให้ความรู้และส่งเสริมการใช้ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (รายละเอียดเพิ่มเติมเรื่องการดำเนินงานและผลลัพธ์ของโครงการแสดงในส่วนที่ 2 การประเมินสภาพแวดล้อมและความท้าทาย)

ก้าวไปสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล **อปท. จึงได้จัดทำแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินของไทยระหว่างปี 2562 – 2564**

ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 อปท. ได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลความก้าวหน้าและพัฒนาการด้านการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงินจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ จัดทำการสำรวจพฤติกรรมกรรมการชำระเงินของประชาชน ศึกษาและเชื่อมโยงแผนพัฒนาระดับประเทศที่มีความเกี่ยวข้อง ตลอดจนหารือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (stakeholders) จากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการเงิน และผู้ให้บริการชำระเงิน เพื่อรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะ และทิศทางแนวโน้มของระบบการชำระเงินและระบบการเงิน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญในการจัดทำแผนกลยุทธ์ฯ ที่สะท้อนความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ และสามารถปฏิบัติได้จริง

สรุปกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4

แผนกลยุทธ์ฯ ฉบับสมบูรณ์

รับฟังความเห็นต่อร่างแผนกลยุทธ์ฯ

ร่างแผนกลยุทธ์ฯ และหารือผู้เชี่ยวชาญกลุ่มต่าง ๆ

ประเมินสภาพแวดล้อมและรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทิศทางการพัฒนาด้านการชำระเงินทั้งในและต่างประเทศ
2. การสำรวจพฤติกรรมกรรมการชำระเงินของประชาชน
3. การรับฟังความคิดเห็นจาก stakeholders

แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน

ฉบับที่ 4 ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.)² และคณะกรรมการขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์ National e-Payment³ โดย อปท. จะดำเนินการขับเคลื่อนแผนงานผ่านความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ สมาสถาบันการเงินของรัฐ สมาคมการค้าผู้ให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ไทย หน่วยงานภาครัฐ และภาคธุรกิจ ซึ่งจะทำให้สามารถผลักดันแผนงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อปท. จะมีการทบทวนแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงินเป็นประจำทุกปี เพื่อประเมินความคืบหน้าและปรับปรุงแผนงานให้มีความเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมที่เทคโนโลยีและบริการชำระเงินมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

² คณะกรรมการระบบการชำระเงิน เป็นหนึ่งในคณะกรรมการหลักของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งมีหน้าที่วางนโยบายเกี่ยวกับระบบการชำระเงินที่ อปท. กำกับดูแล เพื่อให้เกิดความมั่นคง ปลอดภัย ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประธาน และมีผู้บริหารระดับสูงจากภาครัฐและภาคเอกชนเป็นคณะกรรมการ

³ คณะกรรมการขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์ National e-Payment มีหน้าที่ผลักดันการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแผนยุทธศาสตร์ National e-Payment ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีรองนายกรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจเป็นประธาน และมีคณะกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

การประเมิน สภาพแวดล้อม และความท้าทาย

การประเมินสภาพแวดล้อม และความท้าทาย

การประเมินสภาพแวดล้อมด้านระบบการชำระเงินของไทย เป็นพื้นฐานสำคัญของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนงานที่จะช่วยต่อยอดและกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาระบบการชำระเงิน ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างแท้จริง และพร้อมรองรับนวัตกรรมและการพัฒนาบริการทางการเงินและการชำระเงินในอนาคต

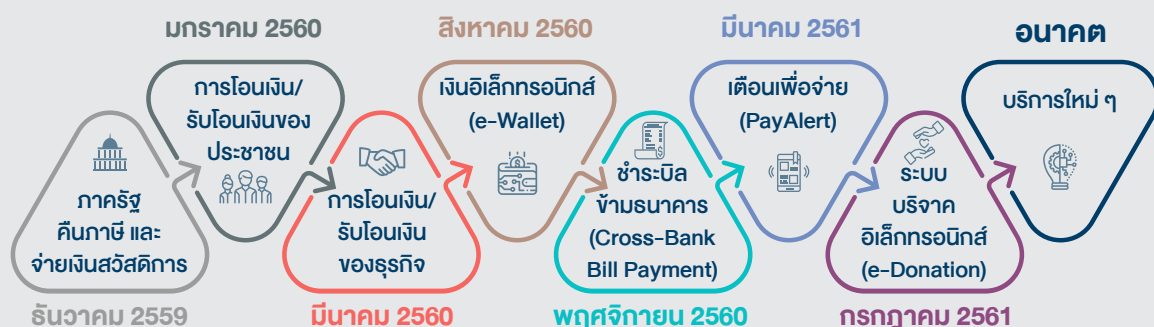
ภาพรวมการชำระเงินของไทย

ในช่วงที่ผ่านมา รูปแบบการชำระเงินของไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ digital payment อย่างชัดเจน โดยตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปี 2561 พบว่าการใช้ digital payment ของไทยมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีการใช้บริการชำระเงิน-โอนเงินผ่านโทรศัพท์มือถืออย่างแพร่หลาย ข้อมูลสถิติชี้ให้เห็นว่า**การใช้บริการชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา เติบโตเฉลี่ยร้อยละ 116 ต่อปี** ซึ่งหนึ่งในปัจจัยสำคัญมาจากการขับเคลื่อนของหลายภาคส่วนภายใต้แผน National e-Payment Master Plan ซึ่ง ธปท. เป็นผู้รับผิดชอบหลักในโครงการระบบพร้อมเพย์และโครงการขยายการใช้บัตร

โครงการระบบพร้อมเพย์ เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการชำระเงินที่ทันสมัย สะดวก ต้นทุนต่ำ ช่วยให้ประชาชน ภาครัฐ และธุรกิจ สามารถโอนเงินด้วยหมายเลขโทรศัพท์มือถือ เลขประจำตัวประชาชน เลขทะเบียนนิติบุคคล หรือหมายเลข e-Wallet ได้สะดวก รวดเร็ว และค่าบริการต่ำ ทำให้ความนิยมในการใช้ digital payment ในไทยเพิ่มสูงขึ้นมาก เห็นได้จากยอดลงทะเบียนพร้อมเพย์ที่สูงถึง 46.5 ล้านหมายเลข (ข้อมูลเดือนธันวาคม 2561) และมีการใช้งานเฉลี่ยสูงถึง 4.5 ล้านครั้งต่อวัน ภาครัฐมีการคืนภาษีแก่ประชาชนผ่านระบบพร้อมเพย์แทนการใช้เช็คกว่า 2 ล้านคน หรือกว่าร้อยละ 70 ของผู้ได้รับคืนภาษีในปี 2560 อีกทั้ง การแข่งขันของภาคธนาคารยังมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการใช้งานที่แพร่หลายมากขึ้น จากการลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมการโอนเงินข้ามธนาคารผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

บริการบนระบบพร้อมเพย์

การลงทะเบียนรวม 46.5 ล้านเลขหมาย

- National ID:** 29.3 ล้านเลขหมาย
- Mobile Number:** 16.8 ล้านเลขหมาย
- นิติบุคคล:** 71,000 เลขหมาย
- e-Wallet ID:** 304,000 เลขหมาย

(ข้อมูล ณ 31 ธ.ค. 61)

ยอดการใช้

- ปริมาณเฉลี่ยต่อวัน:** 4.5 ล้านรายการ
- มูลค่าเฉลี่ยต่อรายการ:** 5,000 บาท
- ปริมาณเติบโตเฉลี่ย:** 20% ต่อเดือน ในปี 61

นอกจากนี้ ระบบพร้อมเพย์ได้ส่งเสริมให้มีการพัฒนาต่อยอดให้เกิดบริการใหม่ ๆ เพื่อตอบโจทย์ความต้องการที่หลากหลาย เช่น **บริการชำระบิลข้ามธนาคาร (cross-bank bill payment)** ซึ่งประชาชนสามารถจ่ายบิลที่ทุกธนาคารที่ให้บริการ **การชำระเงินรูปแบบใหม่ผ่านโทรศัพท์มือถือด้วยมาตรฐาน Thai QR Payment** ที่สะดวก รวดเร็ว ต้นทุนต่ำ ทำให้ digital payment สามารถเข้าถึง SMEs และร้านค้าขนาดเล็ก เช่น ร้านค้าในตลาด หาบเร่ แผงลอย ได้อย่างรวดเร็ว และยังสามารถต่อยอดการพัฒนามาตรฐาน Thai QR payment ไปสู่การให้บริการชำระเงินระหว่างประเทศ **บริการเตือนเพื่อจ่าย (PayAlert)** รองรับการขายของออนไลน์ **บริการ e-Donation** ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการบริจาคเงินและได้รับการลดหย่อนภาษีได้อย่างถูกต้อง โปร่งใส

บริการเหล่านี้ล้วนช่วยให้ประชาชน ภาคธุรกิจและ SMEs ได้รับความสะดวกในการใช้บริการชำระเงิน และหันมาใช้ digital payment มากขึ้น

มาตรฐาน Thai QR Payment

บุคคลธรรมดา
และนิติบุคคล

ร้านค้าทั่วไป

ร้านค้าออนไลน์

สามารถรับเงินจากลูกค้าได้หลายช่องทาง

บัตรเครดิต/บัตรเดบิต

บัญชีเงินฝากของลูกค้า

บัญชี e-Wallet ของลูกค้า

THAI QR PAYMENT

มาตรฐาน Thai QR Payment เกิดจากความร่วมมือของธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้ให้บริการเครือข่ายบัตรระดับโลก และผู้ให้บริการชำระเงินในไทย ซึ่งมีหลักการและประโยชน์สำคัญ 4 ด้าน คือ

1. สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงและใช้งานร่วมกันได้ทั้งในและต่างประเทศ
2. เพิ่มช่องทางการรับชำระเงินที่สะดวกและต้นทุนต่ำ SMEs เข้าถึง digital payment ได้ง่ายขึ้น
3. สะดวก ปลอดภัย เงินเข้าบัญชีร้านค้าโดยตรง จัดทำบัญชีและกระทบยอดง่ายกว่าธุรกรรมเงินสด
4. ต่อยอดนวัตกรรมทางการเงินและบริการชำระเงินสมัยใหม่ได้ เช่น การใช้ข้อมูลชำระเงินเป็นข้อมูลอ้างอิงในการขอสินเชื่อ (Information Based Lending) หรือเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ตอบโจทย์ลูกค้ายิ่งขึ้น

โครงการขยายการใช้บัตรเป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธนาคาร และภาคเอกชนในการขยายจุดรับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ไปทั่วประเทศ ทำให้ร้านค้าสามารถรับชำระเงินด้วยบัตรหรือโทรศัพท์มือถือได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำลง และปลอดภัยมากขึ้น ประชาชนมีช่องทางจ่ายเงินด้วย digital payment แทนเงินสดมากขึ้น ปัจจุบันไทยมีเครื่องรับบัตร (เครื่อง EDC) กระจายทั่วประเทศกว่า 8 แสนเครื่อง โดยรวมถึงการวางเครื่อง EDC ที่หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการติดต่อและชำระเงินโดยไม่ต้องพกเงินสดจำนวนมาก นอกจากนี้ ธปท. ได้เห็นประโยชน์ของเทคโนโลยี QR Code ที่สามารถนำมาเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนให้แก่ระบบการชำระเงินของประเทศไทย จึงได้กำหนดมาตรฐาน QR Code เพื่อการชำระเงินที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล (EMV QRCPs)⁴ ขึ้น ซึ่งประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศแรก ๆ ในโลกที่มีการนำมาตรฐาน QR Code เพื่อการชำระเงินมาใช้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงและใช้งานร่วมกันได้ทั้งธุรกรรมชำระเงินในประเทศและต่างประเทศ รองรับช่องทางชำระเงินได้หลากหลาย เช่น บัญชีเงินฝากธนาคาร บัตรเครดิต บัตรเดบิต และบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Wallet) ผ่าน mobile application เพิ่มจุดรับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สะดวกและมีต้นทุนต่ำให้แก่ประชาชนและร้านค้า เพิ่มความปลอดภัยในการชำระเงิน และสามารถต่อยอดคนวัยक्रमทางการเงินที่หลากหลายได้โดยง่าย ทำให้มีการขยายจุดรับชำระเงินด้วยมาตรฐาน Thai QR Payment กว่า 3 ล้านจุดทั่วประเทศ (ข้อมูลเดือนธันวาคม 2561) ทั้งร้านค้าทั่วไปและร้านค้า online สามารถเข้าถึงการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของประชาชนรายย่อยได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้การใช้ digital payment ของไทยเติบโตอย่างก้าวกระโดด

โครงการระบบพร้อมเพย์และโครงการขยายการใช้บัตร ยังเป็นโครงการสำคัญที่สนับสนุนการปรับกระบวนการรับจ่ายเงินของภาครัฐสู่ digital payment อย่างเต็มรูปแบบ โดยเฉพาะการส่งเงินสวัสดิการให้ประชาชนโดยตรงผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งสามารถใช้ซื้อสินค้าโดยชำระเงินผ่านเครื่อง EDC ที่ร้านค้าที่ร่วมโครงการ หรือการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารโดยใช้เลขประจำตัวประชาชน ทำให้ประชาชนกว่า 14 ล้านคน ได้รับเงินอย่างถูกต้องและรวดเร็ว หน่วยราชการมีการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และมีข้อมูลประกอบการจัดทำนโยบายด้านสวัสดิการและให้บริการแก่ประชาชนและธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การส่งเงินบริจาคผ่านการใช้มาตรฐาน Thai QR Payment ของสถานศึกษา ศาสนสถาน โรงพยาบาล และองค์กรสาธารณกุศลอื่นๆ (โครงการ e-Donation) ยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริจาคและผู้รับบริจาค ให้สามารถส่งเงินบริจาคและส่งข้อมูลเพื่อใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้โดยตรง ไม่ต้องเก็บหลักฐานการบริจาคมาแสดงภายหลัง ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริจาคได้รับเงินคืนภาษีรวดเร็วขึ้น ในขณะที่ผู้รับบริจาคได้รับเงินบริจาคอย่างครบถ้วน ปลอดภัย

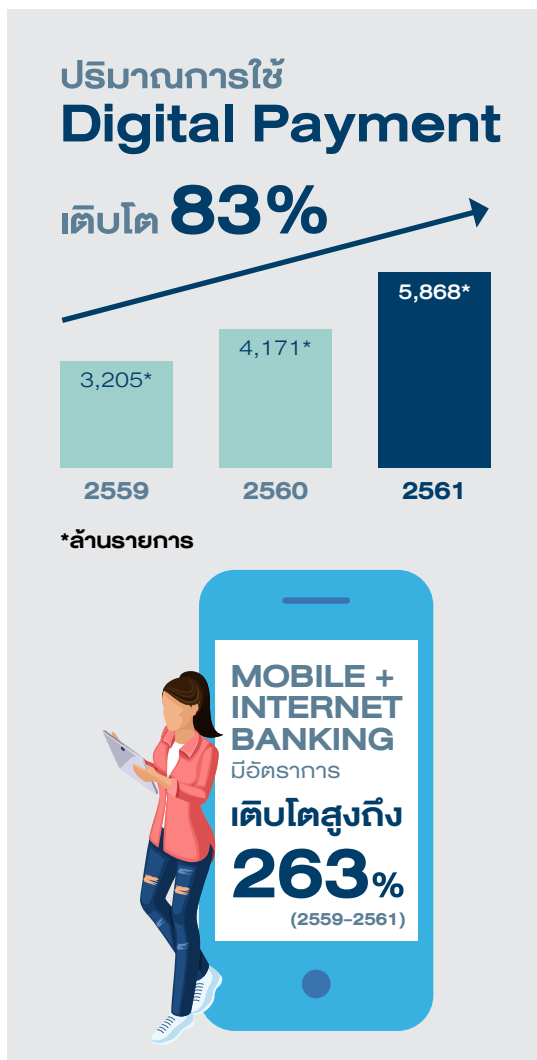
การประเมินสภาพแวดล้อมด้านระบบการชำระเงินของไทย : พัฒนาการที่สำคัญและความท้าทาย

ธปท. ได้ประเมินระบบการชำระเงินไทยใน 7 ด้าน ครอบคลุมทั้งพฤติกรรมของผู้ใช้บริการกลุ่มต่างๆ ความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบธุรกิจบริการชำระเงิน และโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นการประเมินจุดแข็งและความท้าทายในอนาคต เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 ประกอบด้วย การใช้บริการของประชาชน ภาคธุรกิจ ภาครัฐ บริการชำระเงินระหว่างประเทศ โครงสร้างพื้นฐานการชำระเงิน การกำกับดูแลและบริหารความเสี่ยง และข้อมูลด้านการชำระเงิน ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

⁴ EMVCo ได้ออกมาตรฐาน QR Code Specification for Payment Systems (EMV QRCPs) ซึ่งประกอบด้วย EMV QR Code Specification for Payment Systems: Merchant-Presented Mode และ EMV QR Code Specification for Payment Systems: Consumer-Presented Mode, <https://www.emvco.com/emv-technologies/qrcodes/>

ประชาชน

การใช้ digital payment สูงขึ้น
แต่ส่วนใหญ่ยังใช้เงินสดอยู่มาก

แนวโน้มการใช้ **digital payment** ของประชาชนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปริมาณการใช้ digital payment ในภาพรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 83 ในช่วงปี 2559-2561 ซึ่งการเติบโตส่วนใหญ่มาจากการใช้ internet และ mobile banking ที่มีอัตราการเติบโตสูงถึงร้อยละ 263 ในขณะที่การโอนเงินผ่านพร้อมเพย์มีปริมาณการใช้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยประมาณการว่าคนไทยที่มีบัญชีธนาคารกว่าร้อยละ 50 มีการลงทะเบียนพร้อมเพย์แล้ว (ข้อมูลเดือนธันวาคม 2561)

การขยายจุดรับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีแพร่หลายมากขึ้น ไปยังร้านค้าต่าง ๆ ในวงกว้าง เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้บริการ **digital payment** ได้สะดวกขึ้น โดยปัจจุบันมียอดการติดตั้งเครื่องรับบัตรกว่า 8 แสนเครื่อง และมีการติดตั้งมาตรฐาน Thai QR Payment ที่ร้านค้าทั่วไปและร้านค้า online กว่า 3 ล้านจุดทั่วประเทศ (ข้อมูลเดือนธันวาคม 2561) ซึ่งช่วยให้ร้านค้าขนาดเล็ก อาทิ ร้านค้าในตลาด หาบเร่ แผงลอย มอเตอร์ไซด์รับจ้าง สามารถรับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วยต้นทุนต่ำ อีกทั้ง **ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งได้ประกาศยกเลิกการคิดค่าธรรมเนียมการทำธุรกรรมผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์** เช่น การโอนเงิน การชำระบิล ตั้งแต่ช่วงเดือนมีนาคม 2561 เป็นต้นมา ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำลง และช่วยสนับสนุนให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาใช้ digital payment มากขึ้น

อย่างไรก็ดี ปริมาณการใช้ **digital payment** ของไทยส่วนใหญ่มาจากกลุ่มผู้ใช้ในวงจำกัด โดยจากการสำรวจพฤติกรรมการชำระเงินของประชาชนในปี 2560 ของ ธปท.⁵ พบว่าร้อยละ 80 ของปริมาณการใช้ digital payment มาจากผู้ใช้จ่ายเพียงร้อยละ 30 ของกลุ่มตัวอย่าง และยังมียอดการใช้เงินสดสูงถึงร้อยละ 93 ของธุรกรรมการใช้จ่ายทั้งหมด โดยเหตุผลที่ยังมีการใช้เงินสดอยู่มาก คือ **ความเคยชิน รู้สึกว่าใช้ง่าย และไม่ทราบว่ามีต้นทุนจากการใช้เงินสด** นอกจากนี้ กลุ่มคนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ **digital payment** ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมให้มีบริการและช่องทางการใช้ digital payment ที่สะดวกแพร่หลายในชีวิตประจำวันมากขึ้น และขยายฐานผู้ใช้ digital payment ให้เพิ่มมากขึ้น รวมถึงสร้างการรับรู้และความเชื่อมั่นในการใช้บริการ

⁵ ในปี 2560 ธปท. ได้สำรวจพฤติกรรมการชำระเงินของประชาชนจากกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศทั้งในเขตเมืองและนอกเมืองรวม 10,805 ราย

ภาครัฐ

ส่วนกลางใช้ digital payment
แต่ยังขยายไปไม่ครบทุกหน่วยงาน

ภาครัฐมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการใช้ digital payment ของไทย โดยที่ผ่านมามหาหน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการรับจ่ายเงินไปสู่ digital payment อย่างชัดเจน โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่

ด้านการจ่ายเงิน มีการจ่ายเงินสวัสดิการให้กับประชาชนโดยตรงทั้งผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐหรือจ่ายตรงเข้าบัญชีผู้มีสิทธิและคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาว่าร้อยละ 70 ด้วยพร้อมเพย์ แทนการใช้เช็คในปี 2560 ช่วยลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชน

ด้านการรับเงิน มีการติดตั้งเครื่องรับบัตรและมาตรฐาน Thai QR Payment ที่หน่วยงานราชการกว่า 8,000 แห่ง (ข้อมูลเดือนสิงหาคม 2561) และมี mobile application ฉุกเฉินพระราชวังที่รองรับการชำระเงินจากผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐด้วยต้นทุนต่ำ รวมถึงมีแผนพัฒนาบริการของภาครัฐทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government service) ที่รองรับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การชำระค่าธรรมเนียมการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจ

นโยบายส่งเสริมการใช้ digital payment ของภาครัฐ มีการกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐรับเงินผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2561 รวมถึงการส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีไร้สัมผัส (Contactless/ Near Field Communication : NFC^๕) ในระบบชำระค่าโดยสารสาธารณะที่สามารถใช้ได้กับระบบขนส่งหลากหลายประเภท เพื่อสนับสนุนการใช้ digital payment

อย่างไรก็ตาม การใช้ digital payment ในภาครัฐยังสามารถขยายเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมทั้งหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และสามารถขยายไปเชื่อมโยงกับระบบโครงสร้างพื้นฐานอื่นของภาครัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการชำระเงินด้วย digital payment มากขึ้น

^๕ NFC (Near Field Communication) technology เป็นเทคโนโลยีการสื่อสารแบบไร้สายที่เป็นการส่งข้อมูลระยะใกล้ระหว่างอุปกรณ์เคลื่อนที่กับเครื่องอ่านสัญญาณ ซึ่งช่วยให้การชำระเงินสะดวกมากขึ้น เช่น ใช้บัตรและชำระค่าเดินทาง และชำระเงิน ณ จุดขาย

ภาคธุรกิจ

เริ่มปรับใช้ digital payment
แต่ยังใช้เช็คและเงินสดสูง

ภาคธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจขนาดใหญ่ เริ่มใช้ **digital payment** มากขึ้น แต่การใช้เช็คยังสูง โดยมีเหตุผลหลัก คือ กระบวนการทางธุรกิจยังไม่เป็นอิเล็กทรอนิกส์อย่างครบวงจร ยังมีการใช้เช็คแนบไปพร้อมกับเอกสารทางธุรกิจ เช่น ใบแจ้งหนี้ หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย และใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมภายในของธุรกิจ นอกจากนี้ ยังใช้เช็คเพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น ใช้เป็นหลักประกัน และใช้เพื่อนำไปขายลดเช็ค เป็นต้น ซึ่งยังไม่มีบริการ digital payment ที่มาทดแทนการใช้เช็คเพื่อประโยชน์เหล่านี้ได้ อีกทั้ง การใช้เช็คมีค่าธรรมเนียมค่าซึ่งไม่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง โดยค่ากว่าการโอนเงินบางประเภท เช่น การโอนเงินมูลค่าสูงข้ามธนาคาร ทำให้ธุรกิจขาดแรงจูงใจในการปรับมาใช้ digital payment

ธุรกิจขนาดเล็กและธุรกิจ e-Commerce/ social commerce รับชำระเงินด้วยเงินสดเป็นหลัก โดยธุรกิจ e-Commerce มีสัดส่วนการรับชำระเงินสดเมื่อรับของ (Cash on Delivery : COD) ในสัดส่วนที่สูง เนื่องจากไม่มีบริการ digital payment ที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในการทำธุรกรรม online

นอกจากนี้ **บริการ digital payment ที่มีอยู่ในปัจจุบัน** ยังมีข้อจำกัดในการตอบโจทย์ความต้องการของธุรกิจ เช่น **ยังไม่รองรับการรับ-ส่งข้อมูลการซื้อขายไปพร้อมกับข้อมูลการชำระเงิน** ซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจสามารถตรวจสอบรายการชำระเงินได้อัตโนมัติ สะดวก รวดเร็ว และ**บริการโอนเงินยังมีวงเงินการโอนที่จำกัด** โดยเฉพาะการโอนเงินข้ามธนาคารแบบทันที ดังนั้น ในส่วนของภาคธุรกิจจึงต้องมีการพัฒนาบริการให้ตอบโจทย์ความต้องการมากขึ้นและสนับสนุนการปรับตัวของภาคธุรกิจไปสู่กระบวนการทำงานแบบ e-business และ paperless อย่างครบวงจร

บริการชำระเงินระหว่างประเทศ

บริการโอนเงินระหว่างประเทศ
ในปัจจุบันมีค่าบริการแพงและไม่สะดวก

ธุรกรรมชำระเงินระหว่างประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการเติบโตของการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ การท่องเที่ยวและการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างชาติ

การค้าขายแดน กับประเทศมาเลเซีย เมียนมา ลาว และกัมพูชา ในปี 2560 มีมูลค่ารวมกว่า 1 ล้านล้านบาท⁷ และยังมีการใช้เงินสดอยู่มาก จึงมีโอกาสนี้จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ซื้อและผู้ขายไปใช้ digital payment เช่น การชำระเงินระหว่างประเทศด้วยมาตรฐาน Thai QR Payment แทนการใช้เงินสด

แรงงานต่างชาติในประเทศไทย ส่วนใหญ่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยปัจจุบันมีจำนวนแรงงานจากประเทศเมียนมา ลาว กัมพูชาที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทยและมีหนังสือเดินทางทั้งหมด 2.1 ล้านคน (ข้อมูลเดือนกันยายน 2561)⁸ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 60 ของจำนวนแรงงานต่างชาติทั้งหมดที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในไทย ซึ่งแรงงานส่วนใหญ่มักเลือกใช้บริการส่งเงินกลับบ้านจากผู้ให้บริการนอกระบบ (informal channel) เนื่องจากการให้บริการของสถาบันการเงินหรือผู้ให้บริการชำระเงิน (formal channel) มีความไม่สะดวกและมีค่าธรรมเนียมสูง

การท่องเที่ยว ในปี 2560 ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปต่างประเทศกว่า 9 ล้านคน⁹ และมียอดการใช้จ่ายกว่า 3 แสนล้านบาท ซึ่งนักท่องเที่ยวไทยกว่าร้อยละ 82 นิยมเดินทางไปเที่ยวแถบเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น ฮองกง มาเลเซีย และลาว ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เงินสดและบัตรเครดิต เช่น บัตรเครดิตและบัตรเดบิต ในการซื้อสินค้าและบริการในต่างประเทศเป็นหลัก ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยก็เป็นจุดหมายการท่องเที่ยวระดับโลก จึงควรพัฒนาให้มีบริการที่หลากหลาย รองรับชำระเงินของประชาชนและนักท่องเที่ยวต่างประเทศได้สะดวกมากขึ้น เพื่อส่งเสริมการให้บริการและค้าขายในแหล่งท่องเที่ยวของไทย

ดังนั้น ในด้านการชำระเงินระหว่างประเทศ จึงยังมีโอกาสในการพัฒนาให้มีบริการชำระเงินที่สะดวกมากขึ้น ต้นทุนต่ำลง ซึ่งจะสนับสนุนการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ และการเติบโตของเศรษฐกิจไทย

⁷ ข้อมูลจากกรมการค้าต่างประเทศ, กระทรวงพาณิชย์

⁸ ข้อมูลจากสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว, กรมการจัดหางาน

⁹ ข้อมูลจากกระทรวงการท่องเที่ยว

โครงสร้างพื้นฐาน การชำระเงิน

เพิ่มขีดความสามารถ รองรับปริมาณ
ธุรกรรม นวัตกรรม และเชื่อมโยงกับ
ต่างประเทศ

ที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงิน เพื่อสนับสนุนการให้บริการ digital payment ประกอบด้วย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการโอนเงิน-ชำระเงินรายย่อย แบบทันที (real-time) หรือระบบพร้อมเพย์ การพัฒนา มาตรฐาน Thai QR Code เพื่อการชำระเงิน ที่ช่วยให้ธุรกิจ โดยเฉพาะร้านค้าขนาดเล็กสามารถรับชำระเงินด้วย digital payment ด้วยต้นทุนที่ต่ำลง รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมบริการทางการเงิน ในอนาคต เช่น National Digital ID¹⁰/ e-KYC¹¹ และ Blockchain Community Initiatives¹² ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ

ด้วยแนวโน้มการใช้ digital payment ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินรายย่อยที่สำคัญจำเป็นต้องมีการเพิ่มขีดความสามารถ เพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกรรม ในอนาคต โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมด้าน capacity หรือความสามารถในการรองรับปริมาณธุรกรรมที่เพิ่มขึ้นอย่าง ก้าวกระโดด และทบทวนแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (business continuity plan) รวมถึงสนับสนุนให้มีการปรับใช้มาตรฐานสากล ISO20022¹³ ในระบบการชำระเงิน เพื่อให้สามารถรับ-ส่งข้อมูลธุรกิจประกอบข้อมูลการชำระเงิน ได้มากขึ้นและเอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมและการเชื่อมโยง กับต่างประเทศในอนาคต

¹⁰ National Digital ID คือระบบกลางในการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลของประเทศ ข้อมูลเพิ่มเติม : <https://www.digitalid.or.th/>

¹¹ e-KYC คือ กระบวนการในการรู้จักลูกค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีกระบวนการและพิสูจน์ตัวตนของลูกค้า ซึ่งช่วยให้ใช้งานได้รับบริการที่สะดวก ปลอดภัย นำเชื่อถือ

¹² Blockchain Community Initiatives เป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันการเงินและภาคธุรกิจในการนำเทคโนโลยี blockchain มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจของประเทศ โดยมีบริการ หนึ่งสื่อคำประกันอิเล็กทรอนิกส์บนระบบ blockchain เป็นโครงการแรกภายใต้ Thailand Blockchain Community Initiatives

¹³ ISO20022 เป็นมาตรฐานเพื่อความสากลทางการเงินสำหรับธุรกรรมทางการเงินประเภทต่าง ๆ ได้แก่ Payments, Securities, Trade Services, Cards, Foreign Exchanges ช่วยให้สามารถรับส่งข้อมูลได้มากขึ้น รองรับนวัตกรรม และการเชื่อมโยงทั้งในประเทศและต่างประเทศ (Interoperability)

การกำกับดูแลและ บริหารความเสี่ยง

ผู้เล่นจำนวนมาก การกำกับดูแลต้อง
พัฒนาให้เท่าทันความเสี่ยง เทคโนโลยี
ซับซ้อน และคุ้มครองผู้ใช้บริการ

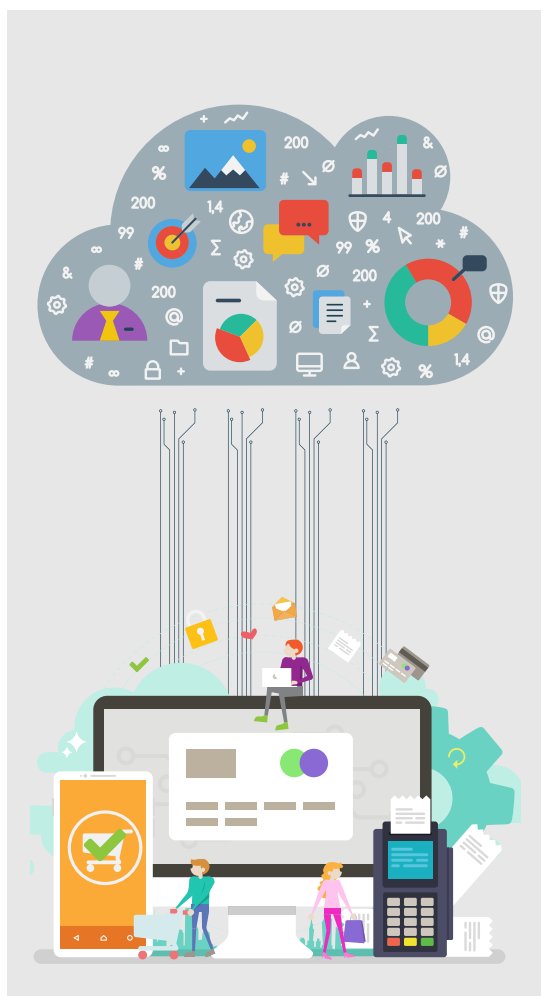

อปท. ได้มีการพัฒนาการกำกับดูแลและแนวทางการบริหารความเสี่ยงของระบบและบริการชำระเงินอย่างต่อเนื่อง โดยได้ผลักดันการตราพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 (Payment Systems Act) เพื่อยกระดับการกำกับดูแลระบบและบริการชำระเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้บริการ รวมถึงได้มีการพัฒนารอบการกำกับดูแลความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ (cyber security) ของภาคธนาคารและผู้ให้บริการ รวมถึงจัดตั้ง TB-CERT (Thailand Banking Sector CERT) หรือศูนย์ประสานงานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคธนาคาร ซึ่งเป็นความร่วมมือเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์และร่วมกันกำหนดกระบวนการรับมือที่เหมาะสม ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถที่เท่าทันความเสี่ยงใหม่ นอกจากนี้ ยังมีการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้กำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) สำนักงานคณะกรรมการการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.) และผู้กำกับดูแลในต่างประเทศ เพื่อให้สามารถกำกับดูแลบริการชำระเงินที่มีความเชื่อมโยงกับบริการอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในด้านการแข่งขัน ผู้เล่นในตลาดบริการชำระเงินมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันมีผู้ให้บริการที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจบริการชำระเงิน 108 ราย (ข้อมูลเดือนธันวาคม 2561) ส่งผลให้มีการแข่งขันในการให้บริการมากขึ้น แต่ก็สร้างความท้าทายต่อการกำกับดูแลให้ทั่วถึงและเท่าทัน ซึ่งบริการในระยะหลังเริ่มใช้เทคโนโลยีที่มีความซับซ้อนมากขึ้น นำมาซึ่งความเสี่ยงใหม่ ๆ เช่น ความเสี่ยงด้านไซเบอร์ (cyber risk) จึงต้องมีการพัฒนาการกำกับดูแลให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ยกกระดับการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้บริการ รวมถึงสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้บริการทางการเงินและการชำระเงินและเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างปลอดภัย

ข้อมูลด้านการชำระเงิน

ข้อมูลการชำระเงินครอบคลุมมีมากขึ้น
แต่ยังขาดข้อมูลเชิงลึกและการเชื่อมโยง
กับข้อมูลอื่น

อปท. ในฐานะผู้กำกับดูแลผู้ให้บริการชำระเงิน ได้ปรับปรุงการรายงานข้อมูลการชำระเงินให้ครอบคลุมรูปแบบบริการใหม่ เช่น ข้อมูลการชำระเงินด้วยมาตรฐาน Thai QR Payment และเพิ่มรายละเอียดในมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น เช่น สถานที่ให้บริการ ประเภทของธุรกิจที่รับชำระเงิน เพื่อให้มีฐานข้อมูลด้านการชำระเงินที่มีรายละเอียดมากขึ้น รองรับการวิเคราะห์ในแง่มุมที่หลากหลาย สามารถสนับสนุนการกำหนดนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข้อมูลภาพรวม ยังขาดข้อมูลเชิงลึกและการเชื่อมโยงกับข้อมูลอื่น ซึ่งปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ช่วยในการเชื่อมโยงข้อมูล รวมถึงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานมีความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น รองรับการวิเคราะห์เชิงลึก และสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน

นอกจากนี้ จำเป็นต้องพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความทันสมัย โดยใช้เทคโนโลยีรูปแบบใหม่ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (data analytics) การเรียนรู้ของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (machine learning) และเครื่องมือการทำเหมืองข้อมูล (data mining tools) เพื่อสนับสนุนงานนโยบายการกำกับดูแล และการใช้ข้อมูลชำระเงินเพื่อประโยชน์ในมิติด้านอื่นต่อไป

ธนาคารแห่งประเทศไทย

กรอบการพัฒนา ภายใต้แผนกลยุทธ์ ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4

**INTEROPERABLE
INFRASTRUCTURE**

INNOVATION

INCLUSION

IMMUNITY

INFORMATION

กรอบการพัฒนากายใต้แผนกลยุทธ์ ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4

แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 มีวิสัยทัศน์ให้ “digital payment เป็นทางเลือกหลักในการชำระเงิน ภายใต้ระบบการชำระเงินที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย ต้นทุนต่ำ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ” ซึ่งแผนกลยุทธ์ฯ ฉบับนี้ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น และสร้างระบบนิเวศน์ หรือ ecosystem ที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมการแข่งขัน และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะ e-Commerce และ social commerce ที่มีการเติบโตสูง รวมถึงกลุ่มธุรกิจทั้ง SMEs และธุรกิจขนาดใหญ่ ตลอดจนเร่งขยายการใช้งาน digital payment ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยมีกรอบการพัฒนาที่สำคัญ 5 ด้าน ดังนี้

ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่เชื่อมโยงกัน (Interoperable Infrastructure)

มุ่งพัฒนาศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่สำคัญของไทย โดยเพิ่มขีดความสามารถและยกระดับการบริหารความเสี่ยงของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ ทั้งระบบพร้อมเพย์ ระบบบาทเน็ต และระบบของผู้ให้บริการชำระเงิน ที่เป็นสถาบันการเงินและผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-banks) ให้รองรับปริมาณและมูลค่าธุรกรรมที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ รวมถึงใช้มาตรฐานข้อความสากล ISO20022 กับระบบการชำระเงินที่สำคัญเพื่อรองรับการรับ-ส่งข้อมูลการชำระเงิน ข้อมูลทางธุรกิจ และการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ สนับสนุนการใช้กระบวนการในการรู้จักลูกค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-KYC) และการยืนยันตัวตนด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ (biometrics) ในการพัฒนานวัตกรรมชำระเงินในอนาคต ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเงินสด เพื่อลดต้นทุนของระบบเศรษฐกิจโดยรวม

ด้านการส่งเสริมนวัตกรรมและบริการชำระเงิน (Innovation) มุ่งพัฒนาบริการสมัยใหม่ ที่ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายทั้งประชาชน ธุรกิจ และภาครัฐ โดยสร้าง ecosystem ที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมด้านการชำระเงิน และส่งเสริมการแข่งขันของผู้ให้บริการ สนับสนุนให้สถาบันการเงินทดสอบนวัตกรรมเฉพาะรายใน sandbox ของตนเอง (own sandbox) เพื่อเปิดโอกาสทางธุรกิจที่รวดเร็วยิ่งขึ้น ผลักดันโครงการนำร่องร่วมกับภาครัฐและเอกชนเพื่อใช้กระบวนการทำงานแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-business) และ digital payment อย่างครบวงจร ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการทำงาน ตลอดจนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาบริการที่หลากหลาย อาทิ bio-payment, contactless payment บริการต่อยอดพร้อมเพย์ และบริการทางเลือกทดแทนการใช้เช็ค รวมถึงบริการโอนเงินและชำระเงินระหว่างประเทศที่สะดวก ต้นทุนต่ำ

ด้านการส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้บริการชำระเงิน (Inclusion) มุ่งส่งเสริมการเข้าถึงและกระตุ้นการใช้ digital payment ในทุกภาคส่วน โดยขยายการใช้ digital payment ของหน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจที่ติดต่อกับประชาชนจำนวนมาก เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการใช้ digital payment ให้แพร่หลาย รวมถึงลดต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับบริการ mobile payment เพื่อช่วยให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงและใช้บริการได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำลง ตลอดจนสื่อสารให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้บริการ digital payment และเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง ปลอดภัย ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีความเชื่อมั่นในการใช้บริการ และเลือกใช้บริการได้อย่างเหมาะสม

ด้านการกำกับดูแลและการบริหารความเสี่ยง (Immunity) มุ่งสร้างเสถียรภาพและความเชื่อมั่นต่อระบบการชำระเงิน โดยผลักดันการใช้มาตรฐานความมั่นคงปลอดภัยสากลเพื่อรับมือภัยไซเบอร์ทั้งระดับองค์กรและระดับประเทศ สร้างกลไกบริหารจัดการและธรรมาภิบาลที่ดีในกลุ่มผู้ให้บริการชำระเงิน (payment industry) และยกระดับการคุ้มครองผู้ใช้บริการ รวมถึงพัฒนาการกำกับตรวจสอบให้เหมาะสมกับลักษณะการให้บริการและระดับความเสี่ยง (risk-based supervision) และนำกระบวนการออกกฎเกณฑ์ที่ดีหรือ Regulatory Impact Assessment (RIA) มาใช้ในกระบวนการออกและทบทวนหลักเกณฑ์ เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและลดภาระให้ผู้ให้บริการ

ด้านการพัฒนาข้อมูลการชำระเงิน (Information) มุ่งพัฒนาข้อมูลการชำระเงินอย่างบูรณาการ โดยเพิ่มมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานที่มีความพร้อม ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลการชำระเงิน เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน สนับสนุนงานด้านนโยบายและการกำกับตรวจสอบ ภายใต้การกำกับดูแลการใช้ข้อมูล (data governance) และการรักษาความเป็นส่วนตัวส่วนบุคคลของข้อมูล (data privacy) ที่เหมาะสม รัดกุม

ธนาคารแห่งประเทศไทย

แผนกลยุทธ์ ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562-2564)

DIGITAL PAYMENT เป็นทางเลือกหลักในการชำระเงิน

ภายใต้ระบบการชำระเงินที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย
ต้นทุนต่ำ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ

แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562 - 2564)

มุ่งสร้าง ecosystem ที่ส่งเสริม digital payment ให้เป็นทางเลือกหลักในการชำระเงิน ภายใต้ระบบการชำระเงิน ที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย ต้นทุนต่ำ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ทั้งประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ ตามกรอบการพัฒนา 5 ด้าน

1. Interoperable Infrastructure : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่เชื่อมโยงกัน

- **เพิ่มขีดความสามารถ** และยกระดับการบริหารความเสี่ยงของระบบพร้อมเพย์ บากเนต และ ธนาคารสมาชิก
- **ใช้ ISO20022** รองรับการส่งข้อมูลทางธุรกิจ ข้อมูลการชำระเงิน และการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ
- **ออกมาตรฐาน biometrics** สำหรับการยืนยันตัวตนในกระบวนการ e-KYC เพื่อรองรับนวัตกรรมชำระเงินในอนาคต
- **เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเงินสด** เพื่อลดต้นทุนของระบบการชำระเงิน

2. Innovation : การส่งเสริมนวัตกรรมและบริการชำระเงิน

- **ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย** เพื่อพัฒนา digital payment และต่อยอดพร้อมเพย์
- **พัฒนาบริการโอนเงินชำระเงินระหว่างประเทศ** ที่สะดวก ต้นทุนต่ำ
- **สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา** ด้วยการนำกระบวนการออกกฎเกณฑ์ที่ดีมาใช้ในการออกและทบทวนหลักเกณฑ์ เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและลดภาระผู้ให้บริการ รวมถึงส่งเสริมการแข่งขันของผู้ให้บริการ และสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมของตนเองใน own sandbox
- **ส่งเสริมกระบวนการธุรกิจดิจิทัลครบวงจร** ทั้งการซื้อขาย ชำระเงิน และเอกสารภาษี ผ่านโครงการนำร่องภาครัฐและเอกชน

3. Inclusion : การส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้บริการชำระเงิน

- **สื่อสารให้ความรู้** อย่างถูกต้อง เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีความเชื่อมั่น และเลือกใช้บริการอย่างเหมาะสม
- **สนับสนุนการใช้ digital payment อย่างแพร่หลาย** รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ ส่งผลต่อการใช้งานในวงกว้าง
- **สนับสนุนการลดต้นทุน** ที่เกี่ยวข้องกับ **mobile payment** เอื้อต่อการเข้าถึงบริการของประชาชนในพื้นที่ห่างไกล

4. Immunity : การกำกับดูแลและการบริหารความเสี่ยง

- **ผลักดันการใช้มาตรฐานความมั่นคงปลอดภัยสากล** เพื่อรับมือภัยไซเบอร์ในระบบการเงิน
- **ยกระดับการคุ้มครองผู้ใช้บริการ** ให้สอดคล้องกับรูปแบบบริการที่เปลี่ยนแปลงไป
- **พัฒนาการกำกับตรวจสอบให้เหมาะสมตามลักษณะบริการและระดับความเสี่ยง** เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับตรวจสอบ

5. Information : การพัฒนาข้อมูลการชำระเงิน

- **พัฒนาข้อมูลการชำระเงินอย่างบูรณาการ** โดยเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานที่มีความพร้อม
- **พัฒนาเครื่องมือและการวิเคราะห์เชิงลึก** เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน สนับสนุนงานด้านนโยบายและการใช้ประโยชน์ในมิติด้านอื่น

INTEROPERABLE INFRASTRUCTURE

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
ที่เชื่อมโยงกัน มั่นคงปลอดภัย
ได้มาตรฐานสากล
รองรับนวัตกรรม
และพร้อมเชื่อมโยง
ต่างประเทศ

1

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การพัฒนาของเศรษฐกิจสังคมในยุคดิจิทัล ปริมาณการใช้ digital payment ของทุกภาคส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ตลอดจนทิศทางการพัฒนาบริการชำระเงินทั้งในและต่างประเทศที่มีการเชื่อมโยงระหว่างผู้ให้บริการที่หลากหลายมากขึ้น เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญให้ต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่มีขีดความสามารถ (capacity) มีความพร้อมใช้งาน (availability) และมีความมั่นคงปลอดภัย เพื่อให้สามารถรองรับปริมาณและมูลค่าธุรกรรมที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

การทำธุรกรรมในยุคดิจิทัลยังนำไปสู่ความต้องการใช้มาตรฐานข้อความสากล (ISO20022) เพื่อรองรับการรับส่งข้อมูลทางธุรกรรมและข้อมูลชำระเงินที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำธุรกรรมและกระบวนการทางธุรกิจดิจิทัล และมีความสำคัญต่อการพัฒนานวัตกรรมในอนาคต และการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ การพัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับบริการชำระเงิน เช่น มาตรฐาน API (Application Programming Interface)¹⁴ และ มาตรฐาน biometrics¹⁵ ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการบริหารความเสี่ยงของโครงสร้างพื้นฐานและการให้บริการในอนาคต

¹⁴ ช่องทางการเชื่อมต่อเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลจากระบบหนึ่งไปสู่ระบบหนึ่งทีละดวง รวดเร็ว และปลอดภัย ลดความซับซ้อนและต้นทุนในการพัฒนาระบบ และรองรับการต่อยอดนวัตกรรม

¹⁵ ข้อมูลทางชีวภาพ เช่น ลายนิ้วมือ ใบหน้า หรือม่านตา โดยสามารถนำมาใช้กับการยืนยันตัวตนในบริการทางการเงิน ซึ่งจะช่วยให้การพิสูจน์และยืนยันตัวตนแม่นยำ และปลอดภัยขึ้น

เป้าหมายและ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ระบบพร้อมเพย์และระบบของผู้ให้บริการ ทั้งสถาบันการเงินและ non-banks สามารถรองรับปริมาณธุรกรรมการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เพิ่มมากขึ้น มีความมั่นคงปลอดภัย สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง
- ผู้ให้บริการชำระเงินและภาคธุรกิจ มีการนำ ISO20022 ไปใช้กับบริการชำระเงิน และกระบวนการต่าง ๆ ของภาคธุรกิจ และมีการขยายผลการปรับใช้ในวงกว้างมากขึ้น รวมทั้งมีแนวทางการพัฒนาระบบบาทเน็ตให้รองรับ ISO20022 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและรองรับการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ
- ระบบพร้อมเพย์ ระบบ bulk payment ระบบของธนาคารสมาชิก ระบบบาทเน็ต และภาคธุรกิจ สามารถรับส่งข้อมูลประกอบการชำระเงินระหว่างกัน ได้สะดวก และสามารถรองรับการพัฒนาบริการ digital payment ที่หลากหลายในอนาคต
- ระบบและบริการชำระเงินสามารถเชื่อมโยงและใช้งานร่วมกันได้ (interoperability) โดยการนำมาตรฐานสากล หรือแนวปฏิบัติที่ดี (best practices) มาใช้ พร้อมรองรับการต่อยอดนวัตกรรม และการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ
- ระบบธนาคารพาณิชย์มีต้นทุนลดลง จากการบริหารจัดการเงินสดที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การดำเนินงานสำคัญ

การเพิ่มขีดความสามารถและการให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Capacity & Availability)

- **เพิ่มขีดความสามารถ** โดย ธปท. ร่วมกับสถาบันการเงินในการพัฒนาระบบพร้อมเพย์ ระบบของธนาคารสมาชิก และระบบบาทเน็ต ให้มีความพร้อมรองรับธุรกรรมที่เพิ่มขึ้นด้วยการติดตามและตอบสนองเชิงรุก (pro-active monitoring and responding) รวมทั้งยกระดับแผนบริหารความต่อเนื่องในการให้บริการ (Business Continuity Plan : BCP) โดยผลักดันให้มีการยกระดับทั้งระบบกลางและธนาคารสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ และทดสอบแผน BCP อย่างต่อเนื่อง

การประยุกต์ใช้มาตรฐานสากล (Global Standards)

- **พัฒนาและส่งเสริมการใช้มาตรฐานข้อความสากล ISO20022** กับระบบการชำระเงินและระบบของ ธพ. รวมถึงขยายการใช้มาตรฐานในภาคธุรกิจและภาครัฐ เพื่อรองรับการรับส่งข้อมูลทางธุรกิจไปพร้อมกับการชำระเงิน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาบริการชำระเงิน ช่วยให้ข้อมูลที่ต้องการครบถ้วน สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมและการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ
- **พัฒนามาตรฐาน biometrics** สำหรับการยืนยันตัวตนในกระบวนการ e-KYC เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงและใช้บริการ digital payment ของประชาชนให้มีความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยยังคงให้ความสำคัญกับการตรวจสอบยืนยันตัวตนที่มั่นคงปลอดภัย
- **ผลักดันการพัฒนามาตรฐาน API และ API Gateway/ Hub¹⁶** เพื่อส่งเสริมการเชื่อมโยงบริการร่วมกันของผู้ให้บริการ รองรับการพัฒนาบริการต่อยอดอื่น ๆ ได้ เช่น ตรวจสอบยืนยันรายการชำระเงินข้ามธนาคาร ตรวจสอบความเป็นเจ้าของหมายเลขโทรศัพท์มือถือก่อนการลงทะเบียนพร้อมเพย์ และบริการอื่นๆ เพื่อเพิ่มความสะดวกและสร้างความเชื่อมั่นในการใช้บริการ digital payment มากขึ้น

¹⁶ ตัวอย่างในการเชื่อมต่อและ switching ระหว่างผู้ให้บริการ รวมทั้งบริหารจัดการ API กลาง และกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ โดยในเบื้องต้น NITMX ได้พัฒนา Standard API เพื่อให้ ธพ. สมาชิกที่ให้บริการพร้อมเพย์สามารถเชื่อมโยงบริการโดยใช้มาตรฐานกลางที่กำหนด ซึ่งรองรับการพัฒนาบริการต่อยอดร่วมกัน

การเพิ่มประสิทธิภาพและความปลอดภัย (Efficiency & Security)

- **เพิ่มประสิทธิภาพโครงสร้างการบริหารจัดการเงินสดของประเทศ โดยเฉพาะเงินสดในระบบ ATM** โดยผลักดันความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานและใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีการแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ และมีโครงสร้างของต้นทุนการให้บริการที่เหมาะสม
- **ผลักดันการเชื่อมโยง digital payment กับระบบโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่สำคัญ** เช่น ระบบขนส่งสาธารณะ โดยผลักดันการใช้เทคโนโลยีไร้สัมผัสที่เหมาะสม เช่น เทคโนโลยี NFC หรือ contactless ในการชำระค่าโดยสาร รวมถึงพัฒนาบริการชำระเงินที่เชื่อมโยงกับระบบของภาครัฐ เพื่อให้สามารถให้บริการประชาชนและภาคธุรกิจทางออนไลน์ได้ครบวงจร เช่น ระบบ One-Stop Service ของภาครัฐ ระบบ National Single Window / Digital Trade Platform และระบบการชำระเงินสำหรับตราสารทางการเงิน
- **ยกระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงและกลไกการชำระคูลรองรับการโอนเงินมูลค่าสูง** ของระบบพร้อมเพย์ ระบบบาทเน็ต เพื่อรองรับธุรกรรม การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาคธุรกิจ ภาครัฐ ตลาดทุน ที่มีมูลค่าสูงขึ้น โดยปรับปรุงกลไกการชำระคูลระหว่างธนาคารสมาชิกของระบบให้ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดความเสี่ยงการชำระคูล (settlement risk) และมีการใช้สภาพคล่อง (liquidity) เพื่อการชำระเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

INNOVATION

ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม
และบริการชำระเงินที่หลากหลาย
ตรงกับความต้องการของผู้ใช้

2

เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินได้เข้ามามีบทบาทต่อการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนให้สามารถประกอบธุรกิจ ออนไลน์-ชำระเงิน และใช้บริการทางการเงินต่างๆ ได้สะดวกรวดเร็ว เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ลดค่าใช้จ่าย และสามารถเข้าถึงผู้ใช้งานได้อย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น

บริการ digital payment ของไทยมีการพัฒนาก้าวหน้าไปมาก เช่น บริการโอนเงินพร้อมเพย์ และบริการชำระเงินด้วยมาตรฐาน Thai QR Payment ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่สนับสนุนการชำระเงินของทุกภาคส่วน และยังคงต้องมีการพัฒนาบริการใหม่ๆ ต่อไปอย่างไม่หยุดนิ่ง ด้วยการนำเทคโนโลยีที่หลากหลายมาพัฒนานวัตกรรมบริการ (innovative products) ให้ตอบโจทย์ความต้องการของแต่ละกลุ่มผู้ใช้บริการ ทั้งในด้านความสะดวก ความปลอดภัย ความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต (lifestyle) และการสร้างประสบการณ์ที่ดี เพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้บริการ digital payment อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสร้าง ecosystem ที่สนับสนุนกระบวนการทางธุรกิจดิจิทัลอย่างครบวงจร เพื่อเป็นทางเลือกทดแทนการใช้เงินสดและเช็ค

การพัฒนาบริการชำระเงินเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างโอกาสและมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจโดยเฉพาะ e-Commerce/ social commerce และ SMEs เพิ่มการเข้าถึงบริการภาครัฐที่สะดวกและเท่าเทียม ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาวได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม เปิดกว้างสำหรับผู้ให้บริการรายใหม่ให้เข้าสู่ตลาดได้ง่ายขึ้น จะส่งเสริมให้เกิดการแข่งขัน ซึ่งประโยชน์จะตกแก่ผู้ใช้บริการ ช่วยให้มีทางเลือกในการชำระเงินที่หลากหลาย ด้วยต้นทุนที่ต่ำลง

เป้าหมายและ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ประชาชนมีบริการชำระเงินที่ทันสมัย หลากหลาย สะดวกรวดเร็ว ต้นทุนต่ำ เข้าถึงง่าย คอบใจภัยการใช้งาน ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งการชำระเงินภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- ธุรกิจขนาดใหญ่ SMEs e-Commerce และ social commerce มีบริการชำระเงินที่ปลอดภัย ต้นทุนต่ำ สนับสนุนการประกอบธุรกิจ และการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานให้เป็น e-Business ครบวงจร ลดการใช้กระดาษ (paperless) ซึ่งครอบคลุมถึงการชำระเงินด้วย digital payment แทนการใช้เงินสดและเช็ค
- ผู้ให้บริการชำระเงินมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและทดลองนวัตกรรม การชำระเงินใหม่ ๆ มีกลไกทดสอบและพัฒนาบริการด้วยเทคโนโลยีใหม่ของตนเอง ภายใต้กลไกการกำกับดูแลที่ยืดหยุ่น เอื้อต่อนวัตกรรม และกลไกส่งเสริมการแข่งขันของผู้ให้บริการ

การดำเนินงานสำคัญ

สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อนวัตกรรม (Supportive Ecosystem)

- สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินของสถาบันการเงินและผู้ให้บริการชำระเงิน โดยปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลให้เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม และการให้บริการมากขึ้น โดยสนับสนุนให้ผู้ให้บริการมีกลไกการทดสอบและพัฒนาบริการด้วยเทคโนโลยีใหม่ของตนเอง (own sandbox) เพื่อให้มีการสร้างนวัตกรรมบริการชำระเงินที่หลากหลาย และเปิดโอกาสทางธุรกิจให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ภายใต้การบริหารจัดการความเสี่ยง และการคุ้มครองผู้ใช้บริการที่เหมาะสม
- นำกระบวนการออกหลักเกณฑ์ที่ดี (Regulatory Impact Assessment : RIA) มาใช้ในการออกและทบทวนหลักเกณฑ์ โดยมีการประเมินผลกระทบอย่างรอบด้าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแล digital payment ส่งเสริม นวัตกรรม และลดภาระของผู้ให้บริการ
- ส่งเสริมการแข่งขันของผู้ให้บริการชำระเงิน โดยทบทวนหลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่ส่งเสริมการแข่งขันของผู้ให้บริการ สนับสนุนการเพิ่มผู้เล่นในการให้บริการโดยเฉพาะการโอนเงินระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มทางเลือกและลดต้นทุนการทำธุรกรรมชำระเงินระหว่างประเทศของประชาชนและภาคธุรกิจ

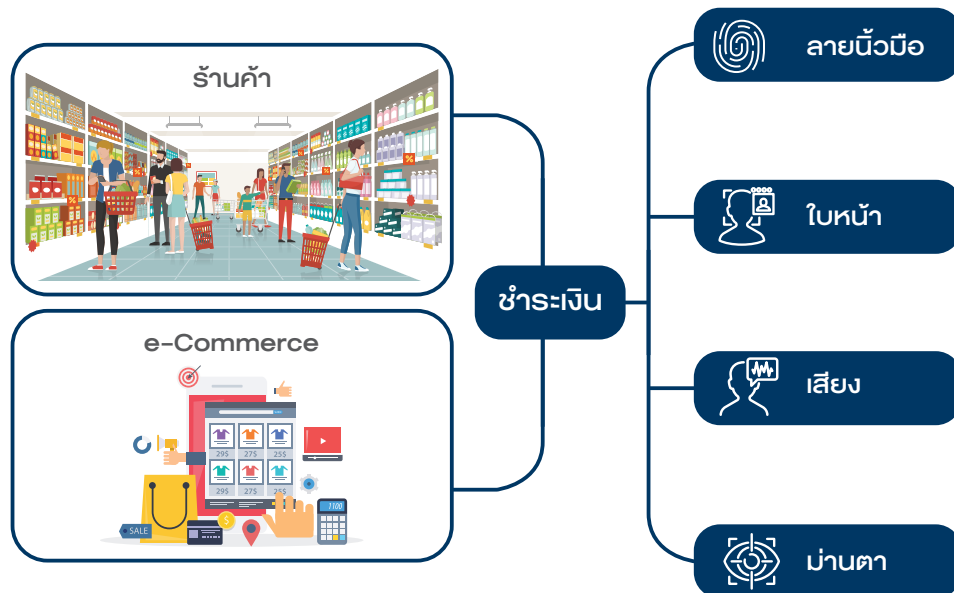
ส่งเสริมให้มีกระบวนการธุรกิจดิจิทัล (Digital Business and Payments)

- สนับสนุนให้ภาครัฐและภาคเอกชนปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานเป็น **e-Business** ลดการใช้กระดาษ (paperless) และใช้ **digital payment** อย่างครบวงจร ทั้งกระบวนการซื้อ-ขาย การรับจ่ายเงินกับลูกค้า และการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ อาทิ e-Invoice, digital payment, e-Tax Invoice, e-Receipt, e-Withholding Tax โดยจัดทำโครงการนำร่องการใช้ e-Business กับหน่วยงานภาครัฐและธุรกิจที่มีความพร้อม เพื่อเป็นต้นแบบให้กับหน่วยงานภาครัฐและธุรกิจอื่น ๆ ในอุตสาหกรรมเดียวกัน ก่อนขยายผลไปสู่วงกว้าง

ผลักดันนวัตกรรมการชำระเงินใหม่ (Innovative Products)

- พัฒนาศักยภาพการชำระเงินเพื่อสนับสนุนให้ **SMEs e-Commerce** และ **social commerce** ใช้ **digital payment** ได้สะดวก มีความเชื่อมั่น ลดการใช้เงินสด โดยพัฒนาบริการต่อยอดบนระบบพร้อมเพย์ให้รองรับการทำธุรกิจและการซื้อขายผ่านช่องทางออนไลน์ ได้แก่ บริการแจ้งผู้ขายว่าผู้ซื้อได้ชำระเงินค่าสินค้าแล้ว (credit notification) และบริการพักเงินของผู้ซื้อไว้กับตัวกลางเพื่อให้ผู้ซื้อได้ตรวจสอบสินค้าจากผู้ขายก่อนยอมรับสินค้าและปล่อยเงินให้กับผู้ขาย (escrow payment) ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายออนไลน์มากยิ่งขึ้น และบริการรับเงินด้วยมาตรฐาน Thai QR Payment เพื่อทดแทนการรับเงินสดเมื่อส่งสินค้าให้แก่ลูกค้า (Cash On Delivery: COD)
- ผลักดันการพัฒนาแพลตฟอร์มกลางสำหรับ **SMEs** ให้สามารถใช้บริการ **e-Business** ได้อย่างครบวงจร (**SMEs Platform**) ตั้งแต่ช่องทางซื้อ-ขาย (e-Marketplace) การรับ-ส่งเอกสารการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Invoice) แทนการใช้เอกสารกระดาษที่ไม่สะดวก มีต้นทุนสูงและใช้เวลาดำเนินการนาน และการชำระเงินผ่าน digital payment เพื่อให้ SMEs มีช่องทางทำธุรกิจในรูปแบบ e-Business ที่ต้นทุนต่ำ เข้าถึงง่าย รวมถึงสนับสนุนการต่อยอดบริการสินเชื่อด้วยข้อมูลการค้าและการชำระเงิน (information-based lending และ supply chain financing) ที่จะเพิ่มโอกาสให้ธุรกิจสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น ด้วยต้นทุนที่เหมาะสม
- พัฒนาศักยภาพการ **digital payment** ทดแทนการใช้เช็ค เพื่อตอบสนองความต้องการของภาคธุรกิจที่ยังมีความจำเป็นในการใช้เช็คให้หันมาใช้ digital payment ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน โดยในระยะแรกจะมุ่งเน้นการลดเช็คที่ใช้เพื่อเป็นสื่อในการชำระเงิน (transactional cheque) และในระยะถัดไปจะศึกษาและพัฒนาบริการ digital payment ทางเลือกที่มีคุณสมบัติอื่น ๆ เทียบเท่ากับเช็คในปัจจุบัน เช่น เปลี่ยนมือได้ ใช้เป็นหลักประกันทางการค้าได้

- **พัฒนาบริการชำระเงินระหว่างประเทศที่สะดวกและต้นทุนต่ำ รองรับ การโอนเงินกลับประเทศของแรงงานต่างด้าว การค้าระหว่างประเทศ และการท่องเที่ยว** ทั้งการผลักดันการใช้มาตรฐาน QR Code ในการพัฒนา บริการชำระเงินและโอนเงินระหว่างประเทศที่สะดวก ต้นทุนต่ำ โดยเริ่มจาก ประเทศในภูมิภาคอาเซียน และประเทศในเอเชียซึ่งมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ระหว่างกันค่อนข้างมาก และสนับสนุนการพัฒนาบริการโอนเงินระหว่างประเทศ (remittance) ผ่านระบบพร้อมเพย์ที่เชื่อมต่อกับระบบการชำระเงินและ/หรือ ผู้ให้บริการชำระเงินในต่างประเทศ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีทางการเงินอื่น ๆ เช่น blockchain ในการพัฒนาบริการเพื่อเป็นทางเลือกในการโอนเงินและ ชำระเงินระหว่างประเทศที่รวดเร็ว ค่าใช้จ่ายต่ำ
- **พัฒนาบริการชำระเงินรายย่อย (consumer payment) ด้วยเทคโนโลยี ทางการเงินที่หลากหลาย** โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี อาทิ bio-payment, IOT¹⁷, NFC / contactless และการใช้บัตรเครดิต/เครดิต ผ่านโทรศัพท์มือถือ (card on mobile) ที่สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต ของผู้ใช้บริการกลุ่มต่างๆ และสร้างประสบการณ์ชำระเงินที่ไร้รอยต่อโดยกลืน เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน

¹⁷ IOT payment หรือ Internet of Things Payment คือ การชำระเงินผ่านสิ่งของที่สามารรถเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตได้

INCLUSION

ส่งเสริมการเข้าถึง
สร้างความรู้ความเข้าใจ
และส่งเสริมการใช้งาน
อย่างต่อเนื่อง

3

ประเทศไทยมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการชำระเงินมาอย่างต่อเนื่อง อัตราการใช้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา แต่การใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนส่วนใหญ่ยังคุ้นชินกับการใช้เงินสดและเช็ค ซึ่งจากการสำรวจพฤติกรรมของประชาชนในปี 2560 พบว่าประชาชนบางกลุ่ม เช่น ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลและผู้สูงอายุ ยังมีการใช้ digital payment ต่ำ เนื่องจากไม่คุ้นเคย ไม่ทราบว่าการจัดการเงินสดและเช็คมีต้นทุนสูงเมื่อเทียบกับการใช้ digital payment ประกอบกับยังมีคนบางกลุ่มที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการทางการเงินขั้นพื้นฐาน ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่มั่นใจ และยังไม่มีเครื่องมือที่จะใช้บริการ digital payment หรือ digital banking

จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริการ digital payment และเทคโนโลยีทางการเงินที่เกี่ยวข้องในวงกว้างและในกลุ่มเป้าหมาย เพื่อกระตุ้นและขยายการใช้ digital payment มากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการใช้บริการอย่างปลอดภัยควบคู่ไปด้วย รวมทั้งสนับสนุนให้มีบริการพื้นฐานสำหรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ตรงกับความต้องการและมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงิน และส่งเสริมการใช้บริการอย่างต่อเนื่อง

โดยการขับเคลื่อนนี้หน่วยงานภาครัฐมีส่วนสำคัญในการขยายบริการ digital payment ให้เข้าถึงประชาชนทั่วประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและโครงการต่าง ๆ ที่ภาครัฐได้ดำเนินการมา การผลักดันจากภาครัฐจะช่วยสร้างประสบการณ์ตรงและความรู้ความเข้าใจ กระตุ้นการใช้บริการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การสื่อสารผ่านช่องทางของสถาบันการเงินและผู้ให้บริการชำระเงินก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญในการสร้างการรับรู้และเข้าถึงประชาชนได้ในวงกว้าง

เป้าหมายและ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงและใช้ digital payment ได้ด้วยความสะดวก มีค่าใช้จ่ายเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

- **กลุ่มที่มีความคุ้นเคยกับการใช้ digital payment** ได้แก่ นักศึกษา วัยเริ่มต้นทำงาน มีการใช้ digital payment มากขึ้นและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการใช้ในชีวิตประจำวัน
- **กลุ่มที่ยังไม่คุ้นเคยกับ digital payment** มีความรู้ความเข้าใจ มีความเชื่อมั่นมากขึ้น สามารถเข้าถึงบริการชำระเงินด้วยต้นทุนที่ต่ำ และมีการทดลองใช้บริการ digital payment
- **ภาครัฐและภาคเอกชน** มีการขยายผลการใช้ digital payment อย่างทั่วถึงทั่วประเทศ ลดการใช้เงินสดและเช็ค

การดำเนินงานสำคัญ

การส่งเสริมการเข้าถึงและใช้บริการ digital payment (Inclusion)

- **ผลักดันการขยายการใช้ digital payment ในหน่วยงานภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจ** โดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ในการกำหนดนโยบายและส่งเสริมให้เกิดการรับจ่ายเงินของภาครัฐด้วย digital payment โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีการรับจ่ายเงินกับประชาชนและภาคธุรกิจจำนวนมาก
- **ผลักดันการลดต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับบริการ mobile payment** เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของประชาชน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลและผู้มีรายได้น้อย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สามารถใช้ digital payment ได้ด้วยค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงจนเกินไป

การสื่อสารและการสร้างความรู้ความเข้าใจ (Communication & Literacy)

- **สื่อสารให้ความรู้และกระตุ้นการใช้บริการอย่างถูกต้อง ปลอดภัย และต่อเนื่อง** โดยร่วมกับสถาบันการเงิน ผู้ให้บริการชำระเงิน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในการกำหนดกลยุทธ์การสื่อสารที่เป็นระบบ พัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ ความรู้ด้านการชำระเงินและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้าใจง่าย และเผยแพร่ผ่านช่องทางที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อาทิ แหล่งชุมชนคนรุ่นใหม่ social media หรือผู้นำชุมชน รวมทั้งช่องทางของผู้ให้บริการต่าง ๆ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการใช้ digital payment อย่างมั่นใจ

IMMUNITY

รักษาเสถียรภาพ
การบริหารความเสี่ยงที่ดี
กำกับตรวจสอบเท่าทัน
และคุ้มครองผู้ใช้บริการ

4

ระบบและบริการชำระเงินที่มั่นคงปลอดภัยและสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้บริการ และส่งเสริมให้ digital payment เป็นทางเลือกหลักในการชำระเงิน

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมของระบบการชำระเงินไทยและทั่วโลก มีผู้ให้บริการเพิ่มมากขึ้น จากทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีรูปแบบบริการที่หลากหลาย ซับซ้อน มีการเชื่อมโยง บริการระหว่างกัน และมีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการให้บริการ ซึ่งอาจนำมาซึ่ง ความเสี่ยงใหม่ เช่น ความเสี่ยงด้านไซเบอร์ (cyber risk) ปัจจัยเหล่านี้สร้างความท้าทาย ต่อผู้กำกับดูแล ในการติดตามและกำกับดูแลอย่างเท่าเทียม เท่ากัน และทั่วถึง โดยที่ไม่ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนานวัตกรรม

รพท. จึงต้องพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแลให้เท่าทันต่อรูปแบบ การให้บริการ ความเสี่ยง และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป และผลักดันให้ผู้ให้บริการใช้ มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในระดับสากล มีมาตรการดูแลและคุ้มครอง ผู้ใช้บริการที่เหมาะสม เป็นธรรม ตลอดจนยกระดับความร่วมมือกับหน่วยงานกำกับ ดูแลและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ระบบการชำระเงินมี เสถียรภาพ มั่นคงปลอดภัย และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการ

เป้าหมายและ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

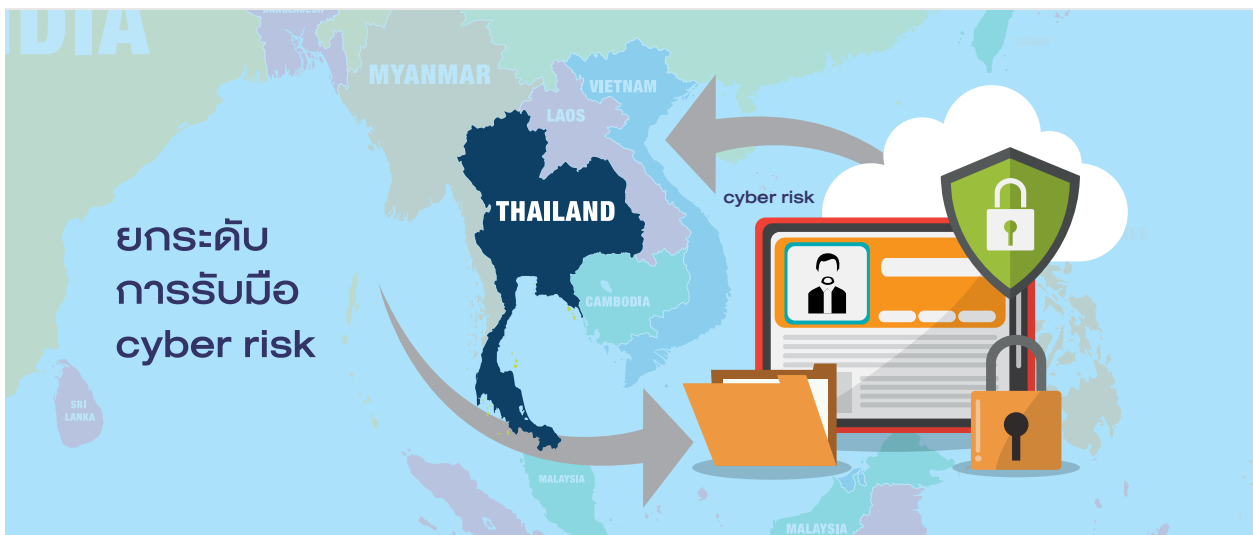
- ระบบและบริการชำระเงินมีความมั่นคงปลอดภัย มีความพร้อมรับมือภัยไซเบอร์ และมีการบริหารความเสี่ยงสอดคล้องตามมาตรฐานสากล
- ผู้ใช้บริการได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม มีความเชื่อมั่น ในการใช้ digital payment ในชีวิตประจำวัน
- การกำกับดูแลมีความเท่าเทียม และเท่าทันรูปแบบธุรกิจ เทคโนโลยี และความเสี่ยงใหม่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้กำกับดูแลทั้งใน และต่างประเทศอย่างบูรณาการ

การดำเนินงานสำคัญ

ด้านผู้ให้บริการ : สร้างกลไกบริหารความเสี่ยง และยกระดับการคุ้มครองผู้บริโภค (Risk Management & Consumer Protection)

- **ยกระดับการรับมือ cyber risk** โดยมีมาตรการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ทั้งเชิงระบบป้องกันและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูล การจัดทำและซักซ้อมแผนรับมือ การตอบสนองและฟื้นฟูระบบกลับสู่ภาวะปกติ
- **ผลักดันให้ผู้ให้บริการชำระเงินใช้มาตรฐานความมั่นคงปลอดภัยตามมาตรฐานสากล** โดยออกแนวนโยบายหรือแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เช่น การบริหารความเสี่ยงด้าน IT การจัดการภัยไซเบอร์ และการใช้กระบวนการพิสูจน์ยืนยันตัวตนลูกค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของบริการ
- **ยกระดับการคุ้มครองผู้ใช้บริการ** โดยกำหนดมาตรการดูแลคุ้มครองผู้ใช้บริการเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ให้บริการนำไปปฏิบัติ เช่น การกำหนดข้อตกลงในการให้บริการ Service Level Agreement (SLA) สำหรับบริการ digital payment ขึ้นตอนดำเนินการแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ใช้บริการ การกำหนดข้อตกลงการให้บริการ (business rule) การกำหนดข้อตกลงในกรณีที่เกิดข้อพิพาทหรือโต้แย้ง (dispute agreement) และการชดเชยค่าเสียหาย เป็นต้น
- **สร้างกลไกการบริหารจัดการและธรรมาภิบาลที่ดี** ในการดูแลผู้ให้บริการชำระเงินกลุ่มต่าง ๆ (payment industry) อย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการ เป็นช่องทางในการระดมความคิดเพื่อพัฒนาระบบและบริการชำระเงินอย่างต่อเนื่อง เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ตลอดจนมีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมและมีการดูแลผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม

ด้านผู้กำกับดูแล : เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการกำกับตรวจสอบให้เท่าทันนวัตกรรมและความเสี่ยง (Risk-Based Supervision)

- พัฒนารอบการกำกับตรวจสอบผู้ให้บริการชำระเงินแบบ risk-based supervision ให้เหมาะสมกับลักษณะการให้บริการและระดับความเสี่ยงของผู้ให้บริการกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ให้บริการมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่รัดกุม โดยนำกระบวนการ RIA มาใช้และคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ให้บริการ
- พัฒนาเครื่องมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการกำกับดูแลความเสี่ยงและนำเทคโนโลยีวิเคราะห์เชิงลึก (Supervisory Technology : SupTech) มาประยุกต์ใช้ เช่น ใช้ monitoring dashboard เพื่อรองรับการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่อง (on-going supervision) ตลอดจนพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้กำกับดูแลให้มีความเชี่ยวชาญเท่าทันความเสี่ยงและเทคโนโลยีใหม่
- ยกระดับความร่วมมือด้านการกำกับดูแลบริการชำระเงินกับผู้กำกับดูแลทั้งในและต่างประเทศ เช่น ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้และประสบการณ์ การสร้างมาตรฐานการรักษาความปลอดภัย การคุ้มครองผู้บริโภค และมาตรฐานการกำกับตรวจสอบผู้ให้บริการชำระเงินระหว่างประเทศ เป็นต้น เพื่อรองรับการส่งเสริม digital payment และการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศ
- ขยายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการใช้ digital payment ที่ปลอดภัย เช่น ความร่วมมือด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับ สฟทอ. ความร่วมมือด้านการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism: AML/CFT) สำหรับการทำธุรกรรมระหว่างประเทศกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ความร่วมมือด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการ mobile payment และด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของผู้ให้บริการที่เกี่ยวข้องกับ กสทช.

INFORMATION

บูรณาการข้อมูลชำระเงิน
เพื่อใช้ประโยชน์ในหลายมิติ
เชื่อมโยงและวิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้เทคโนโลยี

5

ข้อมูลด้านการชำระหนี้เงินสามารถสะท้อนรูปแบบการดำเนินชีวิตและภาวะเศรษฐกิจจริงได้อย่างดี การชำระหนี้เงินทางอิเล็กทรอนิกส์ก่อให้เกิดข้อมูลดิจิทัลจำนวนมาก ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในหลายมิติ

ปัจจุบันข้อมูลการชำระหนี้เงินมีอยู่ในหลายหน่วยงาน ทั้งสถาบันการเงิน ผู้ให้บริการชำระหนี้ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน การส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการข้อมูลการชำระหนี้เงินเพื่อให้เห็นภาพรวมของประเทศ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ จะช่วยยกระดับการวิเคราะห์เชิงลึกในหลากหลายมิติ เพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจการเงินมหภาค รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินและการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชนและ SMEs อาทิ การพัฒนาบริการชำระหนี้เงินที่ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ การให้สินเชื่อโดยใช้ข้อมูลการชำระหนี้เงินทดแทนการใช้หลักประกัน (information-based lending) และการจัดระดับคะแนนด้านเครดิตโดยใช้ข้อมูลทางเลือก (alternative credit scoring)

การบูรณาการข้อมูลชำระหนี้เงินจะดำเนินการภายใต้มาตรการรักษาความปลอดภัยข้อมูลและการดูแลข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสม (data governance และ data privacy) เพื่อให้การบูรณาการข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในการนำไปใช้พัฒนาต่อยอดนวัตกรรมทางการเงินและการกำหนดนโยบายต่างๆ โดยคำนึงถึงการดูแลรักษาความปลอดภัยของข้อมูลเป็นอย่างดี

เป้าหมายและ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- บูรณาการข้อมูลการชำระหนี้เงินภายใต้การรักษาความปลอดภัยและการดูแลข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสม สามารถใช้สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจการเงิน และการกำกับดูแล โดยผู้ให้บริการได้รับประโยชน์จากการพัฒนาบริการที่ใช้ประโยชน์จากข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูลการชำระหนี้เงินสามารถทำได้ในเชิงลึก โดยใช้เครื่องมือและเทคนิคการวิเคราะห์รูปแบบใหม่ อาทิ data analytics และ data mining tools เพื่อส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์สูงสุด

การดำเนินงานสำคัญ

การส่งเสริมการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานอย่างบูรณาการ (Data Sharing Initiative & Payment Information Architecture)

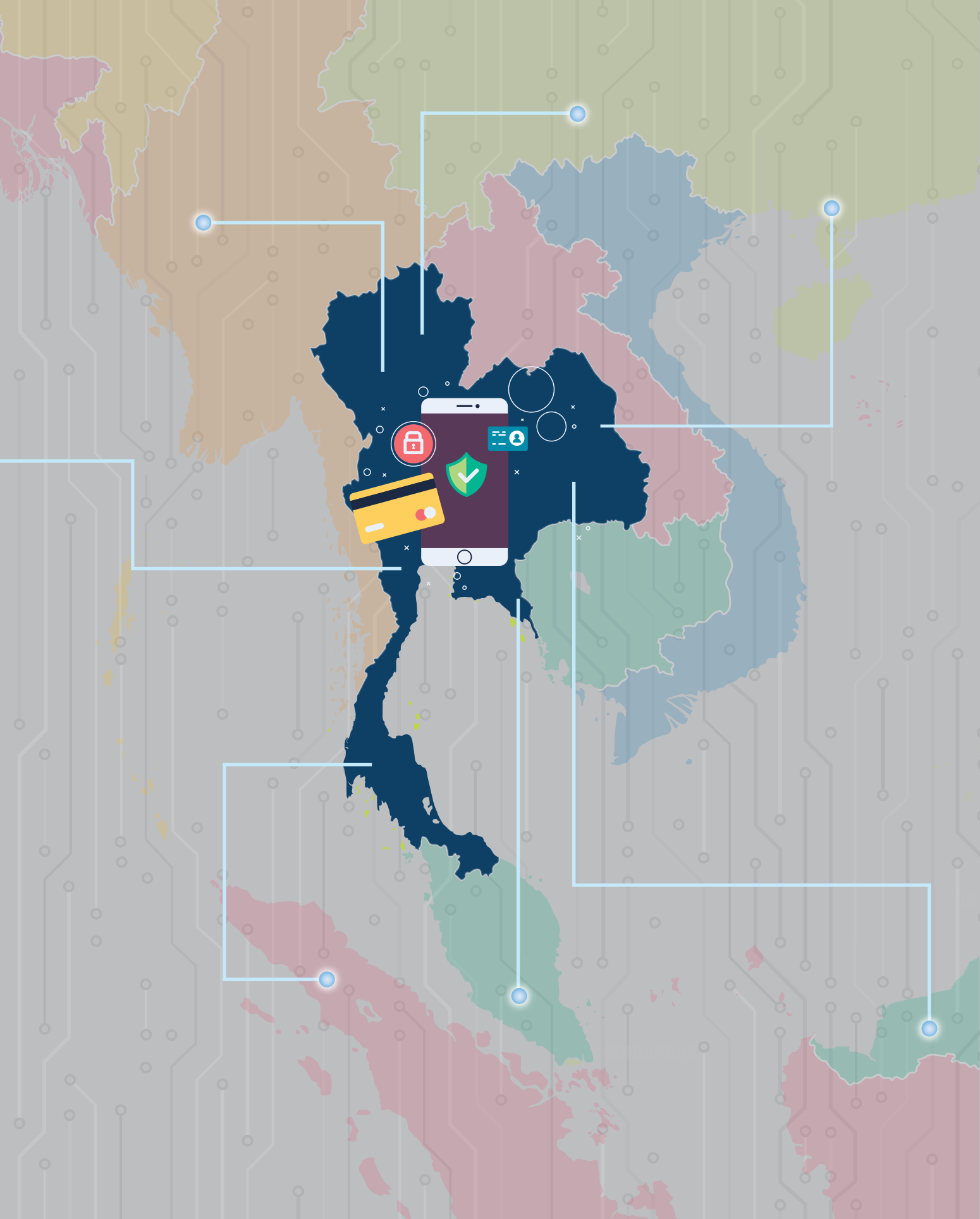
- จัดทำโครงการนำร่องบูรณาการข้อมูลการชำระเงิน กับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่มีความพร้อมตามแนวนโยบายการรักษาความปลอดภัยข้อมูล และการดูแลข้อมูลส่วนบุคคล (data governance และ data privacy) ที่เหมาะสม โดยใช้เทคโนโลยี API อาทิ ข้อมูลการชำระเงินในประเทศ ข้อมูลการชำระเงินระหว่างประเทศ และการท่องเที่ยว และข้อมูลการชำระเงินภาครัฐ เพื่อพัฒนาข้อมูลเชิงลึกที่ทุกภาคส่วนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และพัฒนาบริการทางการเงิน
- สนับสนุนการใช้ข้อมูลการชำระเงินเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน ที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ และขยายการเข้าถึงบริการทางการเงิน อาทิ การพัฒนาคูปองค่าบริการชำระเงินด้วยมาตรฐาน Thai QR Payment การพัฒนาบริการสินเชื่อโดยใช้ข้อมูลการชำระเงินสำหรับ SMEs และการพัฒนาบริการทางการเงินที่หลากหลายผ่าน mobile application

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Data Analytics)

- พัฒนาเครื่องมือการวิเคราะห์ (analytic tools) ที่ใช้เทคโนโลยีมาช่วยให้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกได้หลายมิติ อาทิ big data analytics, data mining tools และ dashboard เพื่อจับชีพจรเศรษฐกิจ ติดตามการดำเนินงานและการบริหารความเสี่ยงของผู้ให้บริการในระบบการชำระเงิน และการกำหนดนโยบายของภาครัฐ

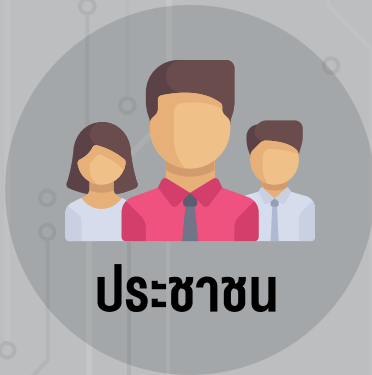
พัฒนาเครื่องมือการวิเคราะห์ (Analytic Tools)

ระบบการชำระเงิน ของประเทศไทยในอนาคต

ประเทศไทยมี Ecosystem ที่สนับสนุนให้ Digital Payment เป็นทางเลือกหลักในการชำระเงินของทุกภาคส่วน ช่วยอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพการทำธุรกรรมของประชาชนและภาครัฐ เป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนการเติบโตของ SMEs e-Commerce และธุรกิจขนาดใหญ่ ช่วยยกระดับความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ และพร้อมเชื่อมโยงกับต่างประเทศ เพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของคนไทย

ประชาชน

ใช้ Digital Payment
ในชีวิตประจำวัน

โครงสร้างพื้นฐาน
การชำระเงิน

มีประสิทธิภาพ
มั่นคงปลอดภัย
เชื่อมโยงกัน

ภาคธุรกิจ

มีบริการและกลไก
ชำระเงินที่ตอบโจทย์

ภาครัฐ

ใช้ Digital Payment
ครอบคลุมทั่วประเทศ

การชำระเงิน
ระหว่างประเทศ

มีบริการชำระเงิน
ระหว่างประเทศ
ที่สะดวก ต้นทุนต่ำ

ธนาการแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย

เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี
อย่างยั่งยืนของไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย

273 ถนนสามเสน แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์ 0-2283-5353 www.bot.or.th

Bank of Thailand Channel
Hotline1213 Channel

www.bot.or.th

@bankofthailand

bankofthailand
Hotline1213

